

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΑΒΡΑΜΙΔΟΥ
PHOTO NANA VARVEROPOULOU

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 26 ΧΡΟΝΙΑ, ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ ΤΗΣ, ΤΖΕΪΜΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ Η ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ. Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ, ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ, **ΕΛΕΝΗ ΚΙΟΥΜΠΙΤ** ΜΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ LIFE&STYLE.

ΕΔΩ ΛΟΝΔΙΝΟ

Η Ελένη Κιούμπιτ στο προαύλιο του Βρετανικού Μουσείου. «Ο διευθυντής του πρέπει να πειστεί ότι αν επιστρέψει τα γλυπτά θα τον συγχαρούν. Όμως η βρετανική κυβέρνηση δεν θα δώσει ποτέ διαταγή –πρέπει ο ίδιος να πάρει την πρωτοβουλία».

«ΕΙΝΑΙ ΛΑΘΟΣ ΝΑ ΜΗ ΣΤΕΙΛΟΥΜΕ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΦΛΟΓΑ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ 2012. Η ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΛΑΩΝ».

ΣΑΦΗΣ ΘΕΣΗ

Η Ελλάδα δεν μπορεί να παραδεχτεί ότι τα γλυπτά ανήκουν στο Βρετανικό Μουσείο προκειμένου να γίνει δανεισμός των μαρμάρων. «Δεν μπορείς να δανείσεις κάτι που έκλεψες».

Κομμάτι από τη ζωφόρο του Παρθενώνα, το οποίο βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο και απεικονίζει την περίφημη πομπή των ιππέων στα Παναθήναια.

Τα εγκαίνια του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης έφεραν την Ελλάδα στο επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος, κάνοντας το αίτημα για την επανένωση των μαρμάρων του Παρθενώνα πιο επίκαιρο και επιτακτικό παρά ποτέ. Οι περισσότεροι από εμάς, ωστόσο, δεν γνωρίζουμε ότι υπάρχουν και Βρετανοί πολίτες οι οποίοι υποστηρίζουν οργανωμένα το αίτημα αυτό, χάρη στην Επιτροπή για την Επανένωση των Μαρμάρων του Παρθενώνα (The Committee for the Reunification of the Parthenon Marbles). Γραμματέας της Επιτροπής είναι η Ελληνίδα Ελένη Κιούμπιτ, ενώ η δημιουργία της έγινε με πρωτοβουλία του συζύγου της και διακεκριμένου Βρετανού αρχιτέκτονα, Τζέιμς Κιούμπιτ.

Τον Αύγουστο του 1982, η Μελίνα Μερκούρη είχε κάνει εγκάρδια έκκληση στη διεθνή διάσκεψη των υπουργών Πολιτισμού που πραγματοποιήθηκε στο Μεξικό, να επιστρέψουν τα γλυπτά στην πατρίδα τους.

«Με το σύζυγό μου βρισκόμασταν τότε στο σπίτι μας στη βόρεια Εύβοια και διαβάσαμε για την ομιλία της Μελίνας στην εφημερίδα», θυμάται η κα Κιούμπιτ. «Τότε ο Τζέιμς μού επισήμανε ότι αυτό το αίτημα δεν είναι μόνο θέμα ελληνικό, αλλά οφείλουν να το υποστηρίξουν και οι Βρετανοί».

Κάπως έτσι, το 1983, δημιουργήθηκε η Βρετανική Επιτροπή για την Επιστροφή των Μαρμάρων του Παρθενώνα, όπως ονομαζόταν αρχικά. Ακριβώς όμως επειδή ένα από τα ουσιώδη επιχειρήματα υπέρ της επιστροφής είναι το γεγονός ότι τα γλυπτά αποτελούν αναπόσπαστα κομμάτια ενός ενιαίου μνημείου, πριν από 15 χρόνια η επιτροπή μετονομάστηκε σε Βρετανική Επιτροπή για την Επανένωση των Μαρμάρων. Μετά την πτώση της δικτατορίας στην Ελλάδα, διοργανώθηκε από τη νέα κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή ελληνικός μήνας στο Λονδίνο, όπου προσκλήθηκαν προσωπικότητες οι οποίες ζούσαν στην αγγλική πρωτεύουσα.

«Με κάλεσαν εκεί και έπειτα εργάστηκα προσωρινά στην ελληνική προεβία, που τότε δεν είχε καν πολιτιστικό σύμβουλο. Έτσι γνωρίστηκα με τη Μελίνα και τον Ντασέν, τον οποίο είχα πρωτοδεί παλιότερα στην Αθήνα. Θυμάμαι, χρόνια αργότερα, όταν του ανακοινώσαμε την πρωτοβουλία του Τζέιμς για την Επιτροπή, κυριολεκτικά πήδηξε από τη χαρά του. Ήταν πνευματικός άνθρωπος, γνώριζε πολλές προσωπικότητες... Ο σύζυγός μου, ως αρχιτέκτονας, ζήτησε κάποτε άδεια για να δει την οροφή του Παρθενώνα. Διαπίστωσε ότι για να κόψουν τα γλυπτά είχαν χρησιμοποιήσει πριόνια με τα οποία έσπασαν ολόκληρα αρχιτεκτονικά μέλη, προκαλώντας ανεπανόρθωτες φθορές στο μνημείο. Όντας μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής, ζήτησε να μιλήσει σε ομάδα αρχιτεκτόνων. «Μόνο μια λέξη μπορεί να περιγρά-

ψει αυτό που συνέβη στον Παρθενώνα: Βανδαλισμός», τους είπε. Δυστυχώς πέθανε ξαφνικά από καρδιακή προσβολή ένα χρόνο μετά τη δημιουργία της Επιτροπής».

Η Μελίνα Μερκούρη υπήρξε για την Ελένη Κιούμπιτ πηγή έμπνευσης. Πώς θα μπορούσε να συμβεί διαφορετικά, άλλωστε;

«Πρέπει να καταλάβετε τι σημαίνουν για εμάς τα μάρμαρα του Παρθενώνα. Είναι η περηφάνια μας. Είναι οι θυσίες μας. Είναι το ευγενέστερο σύμβολο της αξίας μας. Αποτελούν εγκώμιο στη δημοκρατική φιλοσοφία. Είναι οι ελπίδες μας και το όνομά μας. Είναι η ουσία της Ελληνικότητας», είχε δηλώσει στον ιστορικό λόγο της στην Οξφόρδη, τον Ιούνιο του 1986 η Μελίνα.

Αναφέρθηκε τότε σε κλοπή των μαρμάρων, σε μια εποχή που ο λαός δεν μπορούσε να αντιδράσει λόγω της οθωμανικής κατοχής. Ο λαός όμως νοιάζεται για τα αρχαία. Όταν οι Έλληνες οπλαρχηγοί πολιορκούσαν την Ακρόπολη, οι Τούρκοι είχαν οχυρωθεί στον Παρθενώνα, σπάζοντας τις κολόνες για να πάρουν το μολύβι και να φτιάξουν πυρομαχικά. Ο αρχηγός του ελληνικού στρατεύματος τους έστειλε αγγελιαφόρο ότι θα τους στείλουν οι ίδιοι σφαίρες, αρκεί να μη σπάζουν τα γλυπτά! Τα μάρμαρα αυτά είναι η ταυτότητά μας, η συνέχειά μας. Η Μελίνα ήταν ο άνθρωπος που με ενθάρρυνε να συνεχίσω να αγωνίζομαι μετά τον ξαφνικό θάνατο του συζύγου μου. Την έβλεπα κάθε φορά που ερχόμουν στην Αθήνα. Αυτό που έχω να πω για εκείνη είναι ότι πάνω απ' όλα είχε βαθιά ανθρωπιά. Μια φορά ήμουν στο γραφείο της όταν ήταν υπουργός Πολιτισμού. Έφτιαχνε το μακιγιάζ της για να δώσει συνέντευξη στην ιαπωνική τηλεόραση που ετοίμαζε ένα φιλμ για τα μάρμαρα. Ξαφνικά μπήκε μέσα η γραμματέας της, η Μανουέλλα Παυλίδου, της είπε κάτι στο αφτί και η Μελίνα είπε: «Βγειτε όλοι έξω!» Πήγα να βγω κι εγώ. «Εσύ κάτσε», είπε. Η γραμματέας της της είχε πει ότι το μωράκι του σοφέρ της, μόλις λίγων μηνών, έπρεπε να κάνει χειρουργία στον εγκέφαλο. Ο οδηγός με τη σύζυγό του ήταν έξω κι εκείνη άφησε τη συνέντευξη για να παρηγορήσει τη μάνα».

Τα πρώτα δέκα χρόνια, σκοπός της Επιτροπής ήταν η πληροφόρηση, καθώς οι περισσότεροι δεν γνώριζαν καν την ιστορία των μαρμάρων.

«Η Νάνα Μούσχουρη χρηματοδότησε την πρώτη φωτογραφική έκθεση που διοργανώσαμε για να ενημερώσουμε τους Βρετανούς. Με τα χρόνια, το Βρετανικό Μουσείο άρχισε να καταλαβαίνει ότι το αίτημά μας ήταν σοβαρό και είχε επιχειρήματα. Άρχισαν να μας υποστηρίζουν μέλη της Βουλής των Λόρδων, ηθοποιοί, καθηγητές πανεπιστημίου. Ο διάσημος δημοσιογράφος και συγγραφέας Κρίστοφερ Χίτσενς έγραψε ▶

ΟΙ ΚΟΡΕΣ

Οι πέντε Καρυάτιδες του Ερεχθείου εξακολουθούν να προσμένουν την επιστροφή της έκτης κόρης, η οποία βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο.

«**ΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΑΥΤΑ
ΕΙΝΑΙ Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΑΣ, Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΑΣ.
Η ΜΕΛΙΝΑ ΗΤΑΝ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΜΕ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕ
ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΩ ΝΑ ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΙ.**»

PHOTO: GETTY IMAGES/IDEAL IMAGE

ΟΝΕΙΡΑ

«Στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης τα μάρμαρα θα είναι απολύτως ασφαλή. Ελπίζω τα εγγόνια μου να μπορέσουν να δουν ενωμένα όλα μαζί τα γλυπτά στην Αθήνα.»

βιβλίο υποστηρίζοντας την επιστροφή των μαρμάρων, ενώ για την τρίτη έκδοσή του, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2008, τον πρόλογο έγραψε η Ναντίν Γκόντνιερ, διάσημη συγγραφέας, βραβευμένη με Νόμπελ, που κατάγεται από τη Νότιο Αφρική. Έχουμε τη στήριξη ηθοποιών όπως οι Βανέσα Ρέντγκρεϊβ, Φιόνα Σο, Ίαν Μακ Κέλεν, αλλά και δημοσιογράφων όπως ο Τζον Σνούντ από το Channel 4, ο οποίος γνώριζε προσωπικά το σύζυγό μου».

Μία από τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη έπειτα από έρευνες η Επιτροπή είναι ότι δεν υπήρξε ποτέ άδεια και φερμάνι για να βγουν τα μάρμαρα από την Ελλάδα.

«Ο Έλγιν έχτιζε σπίτι στη Σκωτία και ο αρχιτέκτονας του του είπε να αντιγράψει κομμάτια από τα γλυπτά του Παρθενώνα. Δεν πήρε λοιπόν τα μάρμαρα για να τα σώσει, αλλά για να διακοσμήσει το εξοχικό του. Σε επιστολές του γράφει συνεχώς “τα μάρμαρά μου!” (“my marbles!”). Όταν έφυγε από την οθωμανική Τουρκία, έφτασε αρχικά στο Παρίσι, όπου γινόταν ο πόλεμος με τον Ναπολέοντα κι έτσι τον κράτησαν εκεί δύο χρόνια. Εντωμεταξύ, η γυναίκα του πήρε την περιουσία της και του ζήτησε διαζύγιο. Έτσι βρέθηκε να χρωστά 35.000 λίρες στη βρετανική κυβέρνηση και για να σβήσει το χρέος του έδωσε τα μάρμαρα. Το Βρετανικό Μουσείο ισχυρίζεται ότι τα πήρε νόμιμα από την κυβέρνηση. Όμως ο φυσικός, ο ηθικός νόμος λέει ότι ανήκουν στον Παρθενώνα».

Η πρώτη μεγάλη νίκη της Επιτροπής ήταν η αλλαγή των τίτλων στις αίθουσες του Βρετανικού Μουσείου, όπου τα μάρμαρα αναφέρονται πλέον ως γλυπτά του Παρθενώνα και όχι ελγίνεια.

«Θυμάμαι ότι ο διευθυντής του Βρετανικού Μουσείου είχε πει στον Ντασέν ότι είναι καλύτερα που τα μάρμαρα βρίσκονται εδώ γιατί έτσι τα βλέπει περισσότερος κόσμος. Εκείνος τότε είχε απαντήσει αποστομωτικά: “Τότε να τα στείλουμε στην Κίνα για να τα βλέπουν δύο δισεκατομμύρια!”. Το Μουσείο είναι αξιόλογο και ο τωρινός διευθυντής, Νιλ Μακ Γκρέγκορ, είναι έξυπνος, χαρισματικός και με εγγλέζικο πείσμα. Υποστηρίζει ότι εκεί ο κόσμος βλέπει τα μάρμαρα σε σύγκριση με την παγκόσμια κουλτούρα. Όμως τα επιχειρήματά του γενικά είναι αστήρικτα. Τα μάρμαρα ανήκουν στο μουσείο μόνο νομικά. Πρέπει να πειστεί ότι αν τα γυρίσει θα τον συγχαρούν. Όμως η βρετανική κυβέρνηση δεν θα δώσει ποτέ διαταγή – πρέπει ο ίδιος να πάρει την πρωτοβουλία».

Πριν από 4-5 χρόνια ο πρόεδρος της Επιτροπής, καθηγητής κλασικής αρχαιολογίας Άντονι Σνόντγκρας, διοργάνωσε ένα συνέδριο στο Κέμπριτζ και κανείς δεν ήθελε να μιλήσει εναντίον της επανένωσης των μαρμάρων. Δεν έβρισκε ομιλητές.

«Ο Χάρι Ένφιλντ είναι δημοφιλής ηθοποιός, που μάλιστα υποδύοταν ένα γκαρσόνι ελληνικής καταγωγής. Ο πατέρας του, Έντουαρντ, μου έγραψε ότι κατανοεί τα επιχειρήματά μας, αλλά πιστεύει ότι τα μάρμαρα πρέπει να μείνουν εκεί που είναι. Τότε διοργανώσαμε ένα ντιμπέιτ στη Γλασκώβη και του ζήτησα να μιλήσει εναντίον της επιστροφής. Δέχτηκε, αλλά ζήτησε να είναι ο τελευταίος που θα μιλήσει. Όταν έφτασε η σειρά του είπε στο κοινό, “Φοβούμαι ότι θα σας απογοητεύσω. Δεν μπορώ να μιλήσω γιατί έχω κι εγώ πειστεί ότι τα μάρμαρα πρέπει να γυρίσουν εκεί όπου ανήκουν”».

Όσο για το επιχειρήμα κάποιων ότι αν ξεκινήσει διαδικασία επιστροφής αρχαιοτήτων μπορεί να οδηγηθούμε σε φαύλο κύκλο, η κα Κιούμπιτ επισημαίνει πως «καμία χώρα δεν ζητά τα πάντα. Το Βατικανό, η Ιταλία και η Γερμανία έχουν ήδη επιστρέψει κάποια κομμάτια και στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης τα μάρμαρα θα είναι απολύτως ασφαλή. Ελπίζω τα εγγόνα μου να μπορέσουν να δουν ενωμένα όλα μαζί τα γλυπτά στην Αθήνα. Όσο για το δανεισμό που προτείνει το Βρετανικό Μουσείο, το επιχειρήμα δεν στέκει καν. Δεν μπορείς να δανείσεις κάτι που έκλεψες. Η Ελλάδα δεν μπορεί να παραδεχτεί ότι τα γλυπτά ανήκουν στο Βρετανικό Μουσείο, όμως είναι εξίσου λανθασμένη η άποψη ότι δεν πρέπει να στείλουμε την Ολυμπιακή Φλόγα στο Λονδίνο για την Ολυμπιάδα του 2012. Η ουσία των Αγώνων, αλλά και όλης της ελληνικότητας την οποία πρεσβεύει ο Παρθενώνας, είναι η δημοκρατία, η ειρήνη, η ένωση μεταξύ των λαών. Οφείλουμε να υποστηρίξουμε αυτά τα ιδανικά».

LIFE & STYLE

ΜΑΚΙΑΖ - ΧΤΕΝΙΣΜΑ: CARL STANLEY (CAROL HAYES MANAGEMENT)

ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ

Η πρώτη μεγάλη νίκη της Επιτροπής ήταν η αλλαγή των τίτλων στις αίθουσες του Βρετανικού Μουσείου, όπου τα μάρμαρα αναφέρονται πλέον ως γλυπτά του Παρθενώνα και όχι ως ελγίνεια.

«**Θ**ΕΛΓΙΝ
ΔΕΝ ΠΗΡΕ ΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ
ΓΙΑ ΝΑ ΤΑ ΣΩΣΕΙ,
ΑΛΛΑ ΓΙΑ
ΝΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙ
ΤΟ ΕΞΟΧΙΚΟ ΤΟΥ».

